

# Rechtskundig Weekblad

Verschijnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N<sup>o</sup> 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

## Toepassing van het Volkenrecht door de Nederlandsche Rechtsmacht

In de moderne wetgevingen schijnt het wel een algemeene tendenz te zijn de toepassing van het volkenrecht door de geschreven wet aan den rechter op te leggen.

In ons land is daarvan nog geen spraak. In Nederland was de toestand dezelfde tot 1917. Toen werd door het parlement een zeer belangrijken tekst gestemd die uitdrukkelijk dergelijke verplichting oplegt aan den rechter.

Steeds hebben de Nederlandsche rechtbanken in zake uitzetting van vreemdelingen, diplomatieke voorrechten en immuniteiten de voorkeur gegeven aan het volkenrecht boven het nationaal recht. Op dit gebied velden zij dan ook eenige belangwekkende vonnissen.

Zoo keurt het volkenrecht de uitwijzing af van een vreemdeling die een delict heeft gepleegd dat gevangenisstraf voor gevolg had, wanneer deze uitwijzing niet gebeurt na het uitboeten van de gevangenisstraf, daar daarvoor in de plaats zou treden. Het Gerechtshof te 's Gravenhage heeft een vonnis van de rechtbank van Rotterdam in datum van 26 Februari 1929 vernietigd waardoor een vreemdeling wegens diefstal een straf opliep en de rechtbank als voorwaarde gesteld had dat de veroordeelde gedurende drie jaar niet meer in het land zou terugkeeren.

Onder andere voorbeelden verklaart de rechtbank te 's Gravenhage zich onbevoegd ten aanzien van huurvorderingen tegen een gewezen gezant alsook van een scheidingsvordering tegen een commies van het Belgisch gezantschap (1).

De aanleiding van het stemmen der Nederlandsche wet van 1917 was het vraagstuk der exterritorialiteit van vreemde staten.

In 1916 werd dit recht in het algemeen door alle rechtbanken erkend, alhoewel het beginsel van eerbied voor het volkenrecht niet geschreven was. Nochtans miskenden zekere rechtbanken de gegevens der gewoonte en der rechtspraak en om die reden heeft het parlement het dringend noodig geacht de wet van 1917 te stemmen. De bedoeling was in den tekst, welke deel zou uitmaken van de « Wet houdende algemeene bepalingen » — (in België gaan die algemeene bepalingen wat verloren in een tal van teksten) — een artikel 13a in te lassen, luidende als volgt : « De rechtsmacht van den rechter en de uitvoerbaarheid van rechterlijke vonnissen en van authentieke akten worden beperkt door de uitzonderingen in het volkenrecht erkend ». Daarbij voegde men een derde lid toe aan artikel 10 van het reglement Nr. IV, betreffende de organisatie van den dienst der deurwaarders en verdere rechtsbedienden : « De deurwaarder is verplicht te weigeren eenig exploit te doen in geval hem door of vanwege Onzen Minister van Justitie is aangezegd dat het doen van dit exploit strijdig zou zijn met de volkenrechtelijke verplichtingen van den staat ».

De omstandigheden die dit wetsontwerp uitlokten zijn typisch. Een Rotterdamsch reeder had van de burgerlijke rechtbank te Rotterdam in dato 25 September 1916 een vonnis gekregen dat den Duitschen staat veroordeelde tot schadevergoeding wegens het in den grond schieten van een lichter. De vernieling

van het schip was het gevolg van een oorlogsfeit. De Nederlandsche regeering stelde « verzet door derden » in tegen het uitvoeren van het vonnis, dat strijdig was met den plicht aan de uitvoerende macht opgelegd de goede internationale betrekkingen te handhaven.

De regeering, steunende op een beginsel van volkenrecht, was de meening toegedaan dat in dit geval het volkenrecht moest gelden boven het nationaal recht. Zeker diende een gevelde rechterlijke uitspraak uitgevoerd in gansch het rijk volgens de bepalingen van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (art. 430), doch zulks gold enkel voor de beslissingen, die de rechter bevoegd was te nemen. Waar deze bevoegdheid der jurisdictie ontbrak was geen uitvoering mogelijk.

Naar aanleiding van het verzet der regeering werd verslag gevraagd aan den voorzitter van de rechtbank en deze was van oordeel dat er genoegzame redenen bestonden om aan te nemen dat een vreemde staat niet voor een nationale rechtbank mocht gedagvaard worden, dat het vonnis bij verstek gevelde niet mocht worden beteekend en dat elke geldige proceduuracte onmogelijk was. In elk geval kon de Duitsche staat door dit vonnis niet gebonden zijn.

Een tekst als die van art. 13a der « Wet houdende algemeene bepalingen » was reeds te vinden in art. 8 van het Strafwetboek waar de Nederlandsche wetgever de rechters opdraagt rekening te houden met het volkenrecht.

Voorrang van het volkenrecht op het nationaal recht vindt men in Nederland nog in verschillende fiskale wetten en ook in art. 256 van de gemeentewet, waar gehandeld wordt over de gemeentetaksen in verband met de diplomatieke immuniteit en ook in betrekking met de consulaire ambtenaren die nochtans geen recht op exterritorialiteit genieten.

Het is de bedoeling geweest van de regeering al die strekkingen in één tekst samen te ordenen. Tevoren reeds had de regeering haar zienswijze uitdrukkelijk te kennen gegeven toen ze, naar aanleiding van een geschil, verklaarde dat ze bereid was kosteloze jachtbrieven te verleen aan diplomaten die zulks zouden verlangen.

Het is stellig van belang vast te stellen hoe in al deze aangelegenheden de regeering het internationaal recht boven het nationaal recht wil doen gelden.

Voor wat nu de toepassing betreft van art. 13a der « Wet houdende algemeene bepalingen » hebben sommige juristen zich afgevraagd of dit artikel een geschilpunt de facto of de jure oploste. Natuurlijk beide, zoodat de niet in achtneming van art. 13a toelaat in beroep te gaan en zich in verbreking te voorzien.

De memorie van toelichting betreffende de wet

van 1917 voorziet twee gevallen waarin het hoogerbedoeld artikel 13a en het artikel 10, 3° van het algemeen reglement betreffende de organisatie van den dienst der deurwaarders niet zullen gelden: het nationaal recht wordt toegepast 1° op de staten en de personen die recht hebben op exterritorialiteit wanneer ze zich in een bepaalde zaak aan de beslissing van den Nederlandschen rechter onderwerpen; 2° op de vorderingen betreffende onroerende goederen op het gebied van den Nederlandschen staat gelegen.

Een ander geval doet echter de volgende vraag oprijzen: zijn de teksten toepasselijk wanneer de vreemde staat als eischer optreedt en de verweerder een reconventioneele vordering instelt?

Zoo had vóór den oorlog de Russische regeering een Duitsch onderdaan voor een Duitsche Rechtbank gedagvaard en stelde deze Duitser, die rechten meende te kunnen doen gelden tegen den Russischen staat, een reconventioneele vordering in. De Duitsche rechter wees den eischer in reconventie af.

Zoo ook oordeelde de Rechtbank te Rotterdam in datum van 24 November 1922 (2), wanneer ze zich onbevoegd verklaarde een beslissing te nemen in zake een vordering ingesteld tegen een vreemde mogendheid — in casu den Belgischen staat — over welke de Nederlandsche rechter geen jurisdictie heeft, tenzij in geval deze mogendheid zich aan zijn rechtsmacht onderwerpt, hetgeen bij reconventie niet het geval is.

De rechtbank was dus onbevoegd voor deze zaak kennis te nemen tengevolge van het door den Belgischen staat ingeroepen verweer. De tegenpartij deed gelden dat de volkenrechtelijke exceptie hier niet opgaat omdat de Belgische staat, door zelf een tegeneisch vóór den Nederlandschen rechter te brengen, zich aan diens rechtsmacht onderworpen had. De Rechtbank deelde echter deze opvatting niet en besliste « dat toch een staat wien het vrijstaat zich op bedoelde exceptie te beroepen, die bevoegdheid niet verliest wanneer hij in een ander geding de rechtsmacht van een vreemden staat wel erkent; dat daarin geen verandering komt wanneer de twee gedingen niet ieder afzonderlijk bij den rechter ahangig gemaakt worden, maar zooals hier, bij wijze van conventie en reconventie, daar immers de reconventioneele vordering haar karakter van zelfstandig geding niet verliest, zooals volgt uit art. 250, 2° en 3°, 252 en 253 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering; dat dit alles te meer klemmt nu de Belgische staat in conventie optreedt uit hoofde van een zuiver privaatrechtelijke houding, maar in reconventie wordt aangesproken ter zake van de uitoefening van zijn souverainiteitsrechten ».

De afgevaardigde Beuter neemt alleen als uitzondering op art. 13a aan de vorderingen aangaande

onroerende goederen en erfenissen, waarin de staat optreedt als eischer of aan dewelke hij zich als verweerder onderwerpt.

Deze opvatting komt overeen met de meening uitgedrukt door de rechtsfaculteit te Berlijn aangaande een geschil tusschen Griekenland en Roemenië omtrent het recht op de erfenis van een zekeren Zappa, Griek door geboorte, Ottomaan door nationaliteit, doch die de kleine naturalisatie van Roemeen had bekomen. Het geval deed zich als volgt voor. De decijus liet al zijn goederen aan Griekenland; zijn neven betwistten het testament onder voorwendsel dat luidens een wet van 1879 alleen de Roemeniërs onroerende goederen in het land mochten verwerven en bijgevolg eischte de Roemeensche staat de erfenis op. De Grieksche regeering deed gelden dat een nationale rechtbank de geschillen tusschen staten niet mag beoordeelen. Aangaande deze aangelegenheid heeft de rechtsfaculteit te Berlijn als meening te kennen gegeven dat de nationale rechtbanken in de gegeven omstandigheden wel degelijk bevoegd zijn voor het beoordeelen van zaken van privaatrechtelijken aard voor wat betreft *forum rei sitæ*, *forum hereditatis*, *forum prorogatum*.

Het onderscheid gemaakt door Beuter is van geen belang voor het vonnis van de Rotterdamsche rechtbank; hier gaat het niet over daden *jure gestionis*, maar wel *jure publico*. De schadelijke handeling van den Duitschen staat werd *jure imperii* verricht en in dit geval kan men den vreemden staat zeker niet aan een nationale rechtbank onderwerpen.

De zienswijze van de regeering in de zaak van Rotterdam werd bekrachtigd na het stemmen van art. 13a door arresten geveld in beroep en cassatie. (3) (4).

De eischer teekende beroep aan bij het Gerechtshof te 's Gravenhage. Op 22 December 1922 besliste terecht het Hof « dat het op appellants vordering tegen het Duitsche rijk gewezen vonnis, dat inbreuk maakte op den regel van het volkenrecht, ongeldig is; dat de burgerlijke rechter niet bevoegd is kennis te nemen van een vordering tegen een vreemden staat tot vergoeding van door een oorlogsdaad veroorzaakte schade ».

En op 21 Maart 1924 besliste de Hoge Raad der Nederlanden in volgenden zin : « Art. 376 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering moet eng worden opgevat : verzet door derden is als rechtsmiddel slechts gegeven ter voorkoming van benadeeling of verlies van aan derden toekomende rechten die door het rechtsgeding gedreigd werden. Hoewel de Staat belang heeft bij een stipte naleving der regelen van volkenrecht, kan slechts dan dit belang tot verzet door derden leiden indien het door het recht beschermd wordt en zoodoende tot een

subjectief recht van den staat verheven wordt. De staat zelf is door zijn organen verplicht tot nakoming van den regel dat behoudens erkenning van rechtsmacht de burgerlijke rechter niet mag kennis nemen van een vordering tegen een vreemden staat voor een door dezen gepleegden publiekrechtelijke handeling ».

Wat vooral moet onderzocht worden is te weten of een staat voor zijn privaatrechtelijke handelingen aan de juridictie van een anderen staat kan onderworpen worden. Wanneer de rechter van meening is dat dergelijke vraag tot zijn bevoegdheid behoort, zal hij dan een uitvoerbaar vonnis kunnen vellen ? En wanneer de regeering aangaande hetzelfde punt er een andere meening op nahouden, mag ze zich dan verzetten tegen de uitvoering van het vonnis ?

De Commissie van de Nederlandsche Kamer verklaarde uitdrukkelijk dat die macht aan de regeering diende verleend te worden, en besloot dat de meening van den rechter over zijn eigen bevoegdheid niet doorslaande is en dat een vonnis dat het volkerenrecht overtreedt, zonder waarde blijft.

Nu hebben zekere afgevaardigden daartegen opgeworpen dat men ten allen prijze een conflict tusschen de regeering en de rechtsmacht moest vermijden, dat eerbied voor de rechterlijke besluiten een voorname basis van den rechtstaat is, die men alleen in uitzonderlijke omstandigheden mag verzwakken. Welke is nu de houding van den rechter nopens privaatrechterlijke vorderingen ingesteld tegen een vreemde mogendheid. Twee kortgedingen van den voorzitter van de Rechtbank van Rotterdam d.d. 14 Juli 1921, 1 Oogst 1928 (5) (6) beslissen dat voor die gevallen de nationale rechter volledig bevoegd is, en voor de laatste zaak zelf stemt de voorzitter toe in een beslag op gelden in deposito gestort door Bulgarië voor publiekrechtelijke doeleinden, namelijk den dienst der geldleeningen. We mogen daaruit besluiten tot het vage van het extritorialiteitsbeginsel voor civiele handelingen.

Toen het wetsontwerp ter bespreking kwam in de Tweede Kamer, verklaarden verschillende afgevaardigden dat alleen de abnormale en ernstige oorlogsomstandigheden hen beletten bezwaren te doen gelden tegen het wetsontwerp. Volgens hen zou de moeilijkheid in de geheele zaak van Rotterdam schuilen, niet in het feit dat men een vreemden staat vervolgd had, maar wel in den zeer bijzonderen aard van de vordering. De Rechtbank van Rotterdam had erg gefeild met Duitschland te vervolgen voor een oorlogsfeit, alsof dit feit voorwerp van sanctie had kunnen zijn volgens de Nederlandsche wet. Ook deed men opmerken dat de staat zich meer en meer mengt in partikuliere betrekkingen en dat de volstreekte toepassing van het beginsel den Nederlandschen burger zou blootstellen aan

gewichtige schade, zonder dat hij ooit ervoor vergoeding zou kunnen vragen. Dan stelde de afgevaardigde Van Doorn voor, het Oostenrijksche stelsel toe te passen, volgens hetwelk den vreemden staat alleen op advies van de regeering vervolgd wordt. Ook had men telkens advies kunnen vragen aan den Minister van Buitenlandsche Zaken.

Dit middel vond de Nederlandsche regeering te radicaal; het bleek strijdig te zijn met de algemeene rechtsbeginselen, en men verkoos het geven van instructies aan de deurwaarders. Is dit afgewend middel echter niet gevaarlijker? Stellig kan de minister een algemeene ukase van verbod uitvaardigen, maar nooit mag hij zijne verantwoordelijkheid aan den deurwaarder overlaten.

In de zaak van Rotterdam wou de minister eerst dat de Rechtbank aan de uitvoering zou verzaken, daarna liet hij aan den deurwaarder, met het exploit gelast, weten dat zijn verzet alleen de zakelijke dwangmiddelen betrof tegen de Nederlandsche Regeering. Immers een gerechtelijke beslissing met het beslag op de goederen van een vreemden staat toelaten, daarover was niets in het vonnis te vinden. De minister handelde hier als vertegenwoordiger van de uitvoerende macht, aan wien het beheer der internationale betrekkingen ten laste valt.

Reeds in 1910 verzette zich de Nederlandsche staat tegen een beslag op een Zweedschen duikboot. Een reeder begeleid door een deurwaarder en een procureur in de hoedanigheid van getuige, had zich aan boord begeven. De regeering erkende dat de tegenwoordigheid van de Nederlanders daar onwettelijk was en strafbaar door de Nederlandsche wetten.

Aldus is het niet te betwisten dat het wetsontwerp een algemeene strekking verwezenlijkte en dat zijn groot nut bestond in het binden door de wet van zekere magistraten. Maar de Regeering behield zich het recht voor alle toekomstige moeilijkheden op te lossen.

Wat kan de regeering doen voor den eischer? Ze zal trachten door den diplomatischen weg voldoening voor haar onderdaan te verkrijgen.

Over welke middelen zal de regeering beschikken om haar doel te bereiken, d.w.z. de uitvoering van

het vonnis beletten en zich tegen het beslag verzetten? Te dien einde bestaat art. 10 van reglement Nr. IV op de deurwaarders waarbij de nieuwe derde alinea zou bepalen dat de deurwaarder verplicht wordt zijn ambt te weigeren, indien de minister van Justitie hem laat weten dat de volbrenging ervan onwettelijk zou zijn.

Echter bestonden er grondwettelijke hinderpalen dit reglement op zoo eenvoudige manier te veranderen; daartoe was een bijzondere wet vereischt (art. 150 grdw.). Immers, volgens de bestaande wet geeft het overhandigen van het vonnis aan den deurwaarder het recht tot de uitvoering over te gaan.

Suringa, gekend Nederlandsch jurist, wou nog bij art. 13a voegen, dat de uitvoering van vonnissen en van authentieke akten ten laste van een vreemden staat niet mag aangenomen worden zonder beteekening en aanduiding van het voorwerp aan de ministers van Buitenlandsche Zaken en Justitie.

Bestaat er geen tegenspraak tusschen art. 13a dat aan den burgerlijken rechter opdraagt het volkenrecht in acht te nemen en art. 10 van reglement Nr. 4 die macht geeft aan den minister het vonnis in feite nietig te verklaren? Dergelijk vraagstuk toont op uitstekende wijze aan dat het beginsel van scheiding der machten strikt genomen niet meer toe te passen is.

Aldus bevestigt art. 13a het beginsel van eerbied voor het volkenrecht. In geval van overtreding nochtans kan men altijd beroep doen op art. 10 van reglement nr. IV. Altijd echter zal de staat, als hij het noodig acht kunnen ingrijpen om de meest nuttige maatregelen te nemen. De verplichting het volkenrecht te eerbiedigen wordt dus trapsgewijze verzekerd. Ons inziens is het te wenschen dat de staten nooit zullen aarzelen, wanneer ze, op welke wijze ook, het beginsel « International law is a part of the law of the land » kunnen verdedigen.

DOLF HOSCHET.

- (1) Nederlandsche Jurisprudentie 1921 p. 854 — 1934 p. 163.
- (2) Weekblad van het Recht 10750.
- (3) Weekblad van het Recht 11050.
- (4) Weekblad van het Recht 11269.
- (5) Nederlandsche Jurisprudentie p. 849.
- (6) Nederlandsche Jurisprudentie p. 495.

**VLAAMSCH RECHTSKUNDIGE BIBLIOTHEEK** uitgegeven door het  
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD  
ZULLEN BINNEN KORT VERSCHIJNEN :

**Prof. J.P. Haesaert, hoogleeraar te Gent :**

«SCHETS EENER ALGEMEENE RECHTSLEER».

**Prof. Mr. Nico Gunzburg, hoogleeraar te Gent :**

«HET HUWELIJSKONRAKT», tweede zeer vermeerderde uitgave.

Deze werken kunnen van nu af besteld worden bij de uitgeverij «De Sikkel» te Antwerpen, Kruishofstraat, 223.

# RECHTSPRAAK

## HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1ste Kamer. — 23 Januari 1935.

Voorzitter : M. J. Dujardin.

Raadsheeren : MM. Baij en Van der Heyde.

Pleiters : Mters Koll-Moreau en Edg. Van Dessel.

OPENBARE VORDERING. — GEWIJSDE OP STRAFRECHTERLIJK GEBIED. — BURGERLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID. — ONMOGELIJKHEID VAN BETWISTING. — VERZACHTENDE OMSTANDIGHEDEN VOOR DADER. — AFWEZIGHEID VAN SCHADELIJDER. — GEEN INVLOED OP BURGERLIJKE VORDERING. — BEGRAFENISKOSTEN VAN SLACHTOFFER. — VERVROEGDE UITGAVE DOCH NIET NOODZAKELIJK. — TEN LASTE DER ERFGENAMEN. — ZEDELIJKE SCHADE. — WEDUWE. — 10.000 FR. — ZOON. — 5.000 FR.

*Het gewijsde op strafrechterlijk gebied geldt ten opzichte van den dader van het misdrijf zoowel als van den burgerlijk verantwoordelijke, zelfs als deze door het O. M. niet werd gedaagd.*

*De aanvaarding van verzachtende omstandigheden door den strafrechter ten voordeele van betichte, heeft geen invloed op de latere burgerlijke vordering en sluit niet uit dat de dader tot volledige herstelling kan gehouden zijn.*

*De begrafenis kosten zijn weliswaar een vervroegde uitgave, doch het toeval des levens kan er de erfgenamen van ontlasten, ze zijn dus verschuldigd aan deze.*

*De zedelijke schade wegens het verlies van den echtgenoot kan voor de weduwe op tien duizend frank worden geschat en voor een zoon op vijf duizend frank.*

Van Aerde t/ Van den Broeck.

Aangezien de vraag tot schadevergoeding gegrond is op de feiten die aanleiding gaven tot de veroordeeling door het Hof van Beroep, Boetstraffelijke Kamer, uitgesproken tegen Van den Broeck, eerste gedaagde in beroep, uit hoofde van onvrijwillige dooding bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg en samenhangende overtreding.

Aangezien de eischers zich op deze veroordeeling mogen beroepen; dat het gewijsde op strafrechterlijk gebied ten opzichte van den dader van het misdrijf niet zou kunnen betwist worden op burgerlijk gebied door den persoon burgerlijk verantwoordelijk zelfs als deze persoon door het Openbaar Ministerie niet is gedaagd geweest (Verbr. : 30 November 1885. Pas 1886.1.1935).

Aangezien niettemin het vrij staat aan den gedaagden in beroep de maat in dewelke zij tot herstelling gehouden zijn te bespreken.

Aangezien te vergeefs gedaagden in beroep volhouden, dat voornoemd arrest de mogelijkheid uit-

sluit de herstelling in het geheel hun ten laste te leggen.

Aangezien de beschouwingen die den rechter uitspraak doende omtrent de publieke vordering gebracht hebben tot aanneming van verzachtende omstandigheden ten voordeele van Van den Broeck, geen uitwerking hebben op de burgerlijke vordering.

Dat de rechter rechtdoende omtrent de burgerlijke vordering slechts gebonden is door de verklaringen der beteugelde jurisdictie die de noodzakelijke en onmiddellijke oorzaak zijn van de uitgesprokene vrijspraak of veroordeeling (Brussel, 22 December 1873. Pas. 1874.II.152.)

Aangezien ten onrechte de eerste rechter aan het slachtoffer een dubbele fout toegeschreven heeft;

Dat het slachtoffer overeenkomstig de wet handelende met de rechterzijde te houden in de richting van zijn beweging;

Dat het niet bewezen is dat het slachtoffer de linkerhelft van den rijweg niet vrij liet alzoo den normalen doorgang van den automobiel belettende;

Dat ondervraagd nopens de plaats door het slachtoffer bezet, getuige Mons die voor de Boetstraffelijke Rechtbank verscheen, antwoordde dat de velorijder circa 1,50 m. van de graskant reed;

Dat volgens de inlichtingen getrokken uit de schets door den deskundige opgemaakt, de rijweg eene breedte van 5 meters 25 heeft.

Aangezien te vergeefs de geleider van den automobiel tegenwerpt, dat de ruimte die hem zou toegelaten hebben voor te steken aan de linkerzijde van het slachtoffer veel nauwer gemaakt was door de tegenwoordigheid van het voertuig door Mons geleid;

Dat het behoorde kortstondig den gang te vertragen wat voor gevolg zou gehad hebben het voorsteken aan de linkerzijde van den velorijder weer gemakkelijk te maken vermits Mons en de velorijder zich van mekaar verwijderden.

Aangezien, indien het nieuw reglement een artikel bevat luidens hetwelk «de wielrijders gehouden zijn te rijden op de rijwielpaden als dusdanig aangewezen», artikel 2, van het Koninklijk Besluit van 30 December 1929, toepasselijk op het oogenblik van het ongeval, strekt de verplichting van den velorijder zoo ver niet uit;

Dat om te voldoen aan de voorschriften van dit artikel, het genoeg was den rijweg te verlaten om doorgang te verlenen aan de andere rijtuigen.

Aangezien het precies is om zich naar deze voorschriften te schikken dat het slachtoffer, gewaarschuwd van de aankomst langs achter van een rijtuig, rechts aangehouden heeft.

Aangezien het slachtoffer deze beweging voortzettende ten einde het rijwielpad te bereiken, terecht is gekomen op de zijde van den automobiel;

Dat het slachtoffer niet moest verwachten den automobiel te zien afkomen langs dien kant;

Aangezien diensvolgens dat de dood van Vlaminckx uitsluitelijk het gebrek aan vooruitzicht of voorzorg aan Van den Broeck toe te schrijven als oorzaak heeft;

Voor wat de begrafenis kosten betreft :

Aangezien de Wed. Vlaminckx eene som van 1.398 frank 85 in rekening brengt; dat deze som rechtvaardigd is;

Dat te vergeefs verweerders opwerpen dat het hier slechts een licht vervroegde uitgave geldt;

Dat het lotgeval des levens voor uitslag kan hebben de ongenamen van deze kosten te ontdoen.

Voor wat de zedelijke schade betreft:

Aangezien in de dagvaarding de som bestemd om deze schade te herstellen geschat is geweest op 25.000 fr. de eischers aan het gerecht de taak overlatende het deel aan de weduwe toekomt en het deel dat aan den zoon toekomt aan te wijzen.

Aangezien de vraag gegrond is tot een bedrag van tien duizend frank voor de weduwe en vijf duizend frank voor den zoon.

Voor wat de stoffelijke schade betreft:

Aangezien de eischers hunne oorspronkelijke vraag tot 81.466,60 frank terugbrengen.

Aangezien het bovenmatig is te beweren zooals verweerders het doen «dat het slachtoffer het weinige dat het verdiende noodig had voor zijn eigen onderhoud.»

Aangezien er rekening moet gehouden worden met den ouderdom bereikt door het slachtoffer op het oogenblik van het ongeval.

Aangezien het niet mogelijk is de stoffelijke schade te berekenen daar geene bewijsstukken bij het bundel zijn gevoegd;

Dat het billijk is aan de Wed. Vlaminckx eene vergoeding toe te kennen van 30.000 frank.

Aangezien eischer Jacobus Vlaminckx het bewijs niet inbrengt dat hij door den dood van zijn vader eene stoffelijke schade heeft geleden.

Om deze redenen,

Het Hof,

- Alle verder of tegenstrijdige besluitselen verwerpende;

Ontvangt de beroepen;

Doet te niet het vonnis a quo;

Verbeterende, veroordeelt solidairlijk beroepen Van den Broeck, en Samenwerkende Melkerij «De Eendracht», te betalen aan beroepster Mevrouw Wwe Vlaminckx-Van Aerde, de som van 41.398,85 frank, en aan beroeper Jacobus Vlaminckx, de som van vijf duizend frank, met de rechterlijke intresten.

Veroordeelt beroepen tot de kosten der twee gedingen.

N. B. — In een voorafgaande strafzaak had het Hof in zijn arrest gezegd, dat er voor betichte verzachtende omstandigheden in acht dienden genomen om reden dat hij niet alleen plichtig was. Er was geen burgerlijke partij. De schadelijders vorderden voor de burgerlijke rechtbank een vergoeding; deze steunende op het arrest, nam een verdeelde verantwoordelijkheid aan: de helft ten laste van elke partij. In beroep werd dit vonnis door voormeld arrest hervormd.

## VLAAMSCH E JURISTEN

Abonneert U op het «Rechtskundig Weekblad»

## CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

7e Kamer. — 8 Maart 1935.

Eenige Rechter: M. G. Van Geyt.

Openbaar Ministerie: M. Dijkmans.

Pleiters: Mers Roost, Daeseleire en A. Vaes.

VONNIS OP INCIDENT. — INLEIDENDE DAGSTELLING. — BETWISTING DER GELDIGHEID. — VERWERPING. — GEEN SCHORSING TOT NA UITSPRAAK IN BEROEP.

*Het vonnis dat besluiten verwerpt strekkende tot de nietigverklaring eener dagstelling noopt de Rechtbank met de verhandeling der hangende zaak uit te stellen tot na de uitspraak van het Hof. Elke andere verklaring van art. 203 par. 2 W. S. V. zou er toe leiden den goeden gang der rechtsbedeeling te belemmeren.*

*De schorsing wegens beroep betreft trouwens alleen de eigenlijke dwangmaatregelen die alleen tengevolge een vonnis geoorloofd zijn.*

O. M., K.-V. H. en V. H. t/ G.

Gezien de besluiten door de partij G. genomen ter zitting van heden en strekkende tot de schorsing van de voortzetting der zaak tot na beslissing op het door betichte tegen het vonnis van 2 Maart 1935 ingesteld beroep;

Gehoord de mondelinge ontwikkeling dezer besluiten door Meester Roost, raadsman van G.;

Gehoord de burgerlijke partij K. bij monde van Meester Daeseleire en de Partij V. H. bij monde van Meester André Vaes in hunne opmerkingen over deze besluiten;

Gehoord den heer Dijkmans, Substituut van den Procureur des Konings in zijn advies;

Aangezien het vonnis van 2 Maart 1935 door de partij G. terecht aanzien wordt als definitief op het incident door haar opgeworpen aangaande de geldigheid der dagstelling van 22 December 1934;

Aangezien in hare thesis het beroep, door haar tegen dit vonnis ingeslagen, schorsend zou zijn krachtens het tweede lid van art. 203 wetboek van strafvordering, daar volgens haar het voortzetten der behandeling der zaak zou moeten aanzien worden als uitvoerig van voormeld vonnis;

Aangezien het bedoelde vonnis echter geenszins de voortzetting der verhandelingen beveelt en deze voortzetting dus niet dient aanzien als uitvoering van het vonnis inkwestie;

Aangezien het tweede lid van art. 203 Wetboek van strafvordering, zóó dient verstaan dat, gedurende het termijn van beroep en gedurende den aanleg in hooger beroep enkel dienen geschorst te worden, de eigenlijke daden van uitvoering van een vonnis, dit wil zeggen, zulke dwangmaatregelen of rechtshandelingen die alleen toegelaten of geldig zijn, wanneer een vonnis ertoe machtigt;

Aangezien het overgaan tot, of het voortzetten van het onderzoek eener rechtshandeling (van burgerlijken of strafrechtelijken aard) niet dient voorafgegaan te worden door een vonnis;

Aangezien zulks waar blijft, zelfs wanneer één der partijen de nietigheid opwerpt van de akte waar-

door het geding werd ingeleid of de bevoegdheid van de Rechtbank betwist;

Dat het nemen van dergelijke besluiten enkel voor gevolg heeft, de Rechtbank te verplichten, de redenen waarom zij die besluiten verwerpt aan te duiden, alvorens ten gronde te beslissen, en dit krachtens art. 97 der grondwet; dat zij zulks overigens niet noodzakelijk in een afzonderlijk vonnis hoeft te doen;

Aangezien in de huidige zaak de Rechtbank enkel ertoe is overgegaan, zich vóór het einde der debatten over de incidenteele besluiten der partij G. uit te spreken, om aan deze partij gelegenheid te geven, met kennis van zake haar verdedigingsrecht uit te oefenen;

Aangezien de voormelde stelling nopens de rechtsgevolgen van het opwerpen van incidenten aangaande de bevoegdheid der Rechtbank of de geldigheid der akte die het geding inleidt, a fortiori toepasselijk is op een betwisting die enkel slaat op de geldigheid eener eenvoudige dagstelling.

Aangezien elke andere leer, aangaande de draagkracht van het 2e lid van art. 203 van het Wetboek van strafvordering voor gevolg zou hebben de partijen, die vóór een strafgerecht gedaagd zijn, gelegenheid te geven, den loop van het gerecht te stremmen tot de verjaring zou bereikt zijn;

Om deze redenen :

Rechtdoende op tegenspraak,

Beveelt de Rechtbank dat er zonder verwijl zal overgegaan worden tot de verdere behandeling der zaak.

#### CORRECTIONEELE RECHTBANK TE GENT

3e Kamer. — 31 December 1934.

Voorzitter : M. Van Hauwermeiren.  
O. M. : M. Vanhoudt.  
Pleiter : Mter Raes.

#### WET VAN 9. APRIL 1930. — VRAAG TOT IN OBSERVATIESTELLING. — VORM.

*Wanneer een betichte of zijn raadsman ter zitting tijdens den loop van het debat ten gronde de in observatiestelling bij toepassing der wet op 9 April 1930 vraagt, moet dit geschieden door een schriftelijk en gemotiveerd rekwes.*

O. M. t/ Six.

Aangezien het verzet regelmatig, is in den vorm en de verzetter ter zitting verschijnt;

De rechtbank aanvaardt het verzet en opnieuw beslissende;

Gehoord de verklaringen, onder eed, der getuigen;

Gehoord den betichte in zijne middelen, voorgedragen door hem zelf en door meester Raes, advocaat, nopens den grond der zaak en gehoord de mondelinge gedane vraag tot de in observatiestelling;

Gehoord den heer Vanhoudt, substituut procureur des Konings, in zijne vorderingen en daarenboven besluitende tot de niet ontvankelijkheid van de vraag tot geestesonderzoek;

Overwegende dat uit het vooronderzoek en de ver-

handelingen ter zitting is gebleken dat het feit ten laste gelegd van den betichte, wel beantwoordt aan de bewoordingen van artikel 51 van het strafwetboek en dat het begrip van ondeugdelijke poging (tentative impossible) er niet toepasselijk op is;

Aangezien het feit ten laste van betichte bewezen is, met dezen verstaande dat het gepleegd werd in den nacht van zes op zeven Mei 1934 en niet in den nacht van 5 op 6 Mei 1934;

Aangezien betichte, na zijne verdediging ten gronde, mondeling gevraagd heeft bij monde van zijn raadsman, voor het geval dat zijne beweegredenen ten gronde niet zouden aangenomen worden, zijne in observatiestelling en de aanstelling van eenen geëesheer bij toepassing der wet van 9 April 1930;

Maar aangezien er niet voldaan is aan de vereischte dezer wet, daar er geen *schriftelijk en gemotiveerd rekwes*, zooals vereischt wordt door de voornoemde wet, is ingediend geworden noch door betichte, noch door zijnen raadsman;

Aangezien zulkdanig rekwes nochtans gevegd wordt ook wanneer de vraag gedaan wordt ter zitting zelve, in den loop van het debat ten gronde (zie Cornil nummer 20 Loi de la défense sociale);

Aangezien dit uitdrukkelijk voorgeschreven *schriftelijk en gemotiveerd rekwes alhier niet kan vervangen worden door het exploit van verzet, waarin de vraag vermeld is, maar overigens hoegenaamd niet is gemotiveerd*;

Aangezien diensvolgens de vraag niet ontvankelijk is;

Om deze redenen,

De rechtbank, rechtdoende op tegenspraak :

Verklaart deze vraag tot in observatiestelling niet ontvankelijk;

Verwijst den beklaagde tot een gevangzitting van eene maand en eene geldboete van zes en twintig frank;

Verwijst den betichte in de kosten, van het eerste geding, en in deze van het geding op verzet, ten voordeele van den staat begroot voor het geheel en te zamen op : tachtig frank en 91 centiemen;

Voor wat aangaat de gevraagde akte-verleening;

Aangezien de betichte in de wetgeving zelve alle waarborgen kan putten voor gebeurlijk verhaal;

Dat diensvolgens de gevraagde akteverleening als volstrekt overbodig voorkomt;

#### RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE SINT NIKLAAS

20 November 1934.

Voorzitter : M. De Cleene.  
Rechters : MM. Verschuren en Verbeke.  
Referendaris : M. L. Thuysbaert.  
Pleiters : Mters Melis en Geliens.

#### KOOP EN VERKOOP. — NIET NOODZAKELIJK AF TE LEIDEN UIT DE INBEZITNEMING.

*Het weghalen der goederen door kooper bewijst niet noodzakelijk dat de kooper de goederen aanvaard heeft. Inderdaad, het is mogelijk dat de kooper de goederen enkel weghaalt omdat hij daartoe verplicht is en men uit deze omstandigheid moet afleiden dat de goederen worden weggehaald onder voorbehoud van het recht van den kooper de*



*deugdelijkheid van het geleverde te onderzoeken, binnen een termijn bepaald door de handelsgebruiken of door de billijkheid.*  
*In elk geval is de aanvaarding uitgesloten wanneer de navorsching op de plaats van de inbezitneming onmogelijk is.*

Van Eynde t/Van der Plaetsen.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 15 October 1934 :

Aangezien de vraag strekt ten einde gedaagde : te hooren zeggen voor recht dat de koopovereenkomsten van 15 en 25 September 1934, van 5000 Kg. aardappelen. Geldersche muizen, gekeurd met letter A. Belgische keuringsdienst, maat 33/65 aan 65 frank per 100 Kg. en 10.000 Kg. zelfde kwaliteit en maat, aan 60 frank per 100 Kg., ten zijnen nadeele, verbroken zijn, zich te hooren veroordeelen om aan den aanlegger eene schadevergoeding te betalen van 2500 frank, met de wettelijke intresten; zich tevens te hooren veroordeelen in de kosten mede deze van aanstelling van den deskundige en van de expertise; bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg;

Aangezien de aanlegger, tot staving zijner vordering, aanvoert dat de aardappelen, dewelke hem door verweerder werden gestuurd, niet conform zijn aan de gekochte koopwaar, vermits 2,22 o/o dezer aardappelen kleiner en 29,41 o/o grooter zijn dan de opgegeven maat; dat zulks is vastgesteld geworden door een deskundige daartoe aangesteld bij bevelschrift van den heer voorzitter der rechtbank van koophandel te St Niklaas, in datum van 15 October 1934;

Aangezien verweerder de niet-ontvankelijkheid van den eisch tegenwerpt, bewerende dat de aanlegger, ter statie van Sinaai, levering heeft genomen van de aardappelen, zonder de eenzelveigheid ervan te hebben doen vaststellen, dewelke dan ook betwist wordt;

Aangezien uit de weghaling der goederen door den koper niet noodzakelijk moet afgeleid worden dat zij door laatstgenoemde aanvaard werden; dat, inderdaad, de koper de goederen weghaalt omdat hij daartoe wettelijk verplicht is; dat in dit geval de goederen worden weggehaald onder voorbehoud van het recht van den koper de deugdelijkheid van het geleverde te onderzoeken binnen een termijn dat door de handelsgebruiken of de billijkheid zal bepaald worden (Gent, 11, Dec. 1920, Journ. des Trib. 1921, Nr 2832, col. 42);

dat, in ieder geval, de aanvaarding uitgesloten is wanneer, zooals in zake, alle navorsching naar de zichtbare gebreken ter statie onmogelijk is, omdat de koopwaar verpakt is in geloode zakken;

Aangezien, overigens, de onderscheidene bestanddeelen der zaak zonneklaar bewijzen dat de aanlegger al zijn rechten wilde voorbehouden tot nadat hij zich overtuigd had dat de geleverde aardappelen beantwoorden aan de gestelde vereischen;

dat, inderdaad, de aanlegger beweert, zonder dat zulks door verweerder wordt tegengesproken, dat de aardappelen, in geloode zakken verpakt, aankwamen te Sinaai, op het station, den 4 October; dat hij, onmiddellijk, den verweerder telegraphisch verzocht het nazicht te komen doen; dat op dit telegram geen antwoord kwam; dat hij, op 6 October, de factuur

ontving en deze terugzond naar den aanlegger met vermelding : «geweigerd volgens mijn telegram heden verzonden»; dat hij, op 8 October, ten einde aan beide partijen hoogloopende kosten van staangeld te besparen, de aardappelen heeft weggehaald en ondergebracht in de leegstaande magazijnen van den heer R. De Witte, aan het station te Sinaai; dat hij, op 15 October, zich in kortgeding heeft voorzien ten einde, door den heer voorzitter der Rechtbank, een deskundige te hooren aanstellen met opdracht, na onderzoek, te zeggen of de aardappelen werkelijk aan de gestelde vereischen voldeden;

Aangezien uit wat voorafgaat moet besloten worden dat, op geen enkel oogenblik, de aanlegger de aardappelen heeft aanvaard;

Aangezien verweerder, al even ten onrechte, opwerpt dat de koopwaar niet meer kan geïndividualiseerd worden;

dat het blijkt, immers, dat de zakken van 50 Kg., niet alleen gelood waren, maar dat, in iedere zak, zich een fiche bevond, er in gestoken door de «Keuringscommissie voor plantaardappelen in België»; dat deze fiche de herkomst aangeeft : leemachtig Vlaanderen; het oogstjaar, het ras van den aardappel, het nummer van den verbouwer, Nr 50, en het nummer van het zakje;

dat, ten aanzien dezer omstandige en bepaalde gegevens alle fraude uitgesloten is;

Ten gronde :

Aangezien de deskundige, na vaststelling dat 2,22 o/o der aardappelen kleiner zijn dan 35 mm. en dat 29,41 o/o grooter zijn dan 55 mm., besluit dat : «de geleverde koopwaar niet beantwoordt aan de maat bij de koopovereenkomst bepaald»;

Aangezien, in die omstandigheden, de contracten, ten nadeele van verweerder dienen verbroken te worden;

Wat de gevraagde schadevergoeding betreft :

Aangezien er aanleiding bestaat om een deskundige te gelasten met de opdracht hierna omschreven :

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart de koopovereenkomsten van 15 en 25 September 1934 verbroken, ten nadeele van verweerder en, alvorens uitspraak te doen omtrent de vraag tot schadevergoeding, gelast den heer J. Laureyssens, landbouwingenieur, t/s., onder den eed door hen afgelegd bij zijn aanstelling door den Rechter in kortgeding, in een omstandig en met redenen omkleed verslag, vast te stellen of er, op 25 October 1934, voor den aanlegger, mogelijkheid bestond de afgewezen koopwaar te vervangen; zoo ja, tegen welken prijs; zoo neen, welke schade verweerder heeft geleden door de verbreking der betwiste overeenkomsten; om, na nederlegging van dit verslag door de partijen te worden gepleit en de Rechtbank gevonnist als naar rechten;

Kosten voorbehouden.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG  
WEEKBLAD !!!



## VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1ste Kanton. — 10 April 1935.

Vrederechter : M. Raynaud.  
Pleiters : Mters Verbaet en Van Oekel.VERKEER. — VERBLINDEND LICHT. — STIL-  
STAND. — BOTSING MET VOLGENDE WAGEN.  
— FOUT.*Wanneer een voertuig stopt omdat de voerder ver-  
blind wordt door het hevig licht van een autowagen  
die in tegenovergestelde richting komt, begaat hij  
geen fout.**De voerder die langs achter de stilstaande wagen  
aanrijdt en ook beweert verblind te zijn geweest  
door hetzelfde licht, begaat een fout, wanneer hij,  
zijn wagen niet meer meester zijnde, de eerste  
wagen aanrijdt.*

La P. t/ J. J. V. d. K.

Gezien de inleidende dagvaanding van deurwaar-  
der Jules Schmit, te Antwerpen, verblijvende, in dato  
21 Maart 1935.

Aangezien de eisch strekt ten einde de verweerder  
zich te zien en te hooren veroordeelen om te betalen  
aan eischeres, ten titel van schadevergoeding de som  
van frs. 936,60 met de intresten van verwijl, sinds  
den dag van het ongeval, 25 Maart 1934 en de ge-  
rechterlijke intresten en de kosten des geding.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten.

Aangezien de eischeres doet gelden tot staving  
harer vordering dat zij gesubrogeerd is in de rechten  
van haar verzekerde, Mevrouw Margriet Behaegel,  
die op 25 Maart 1934, om 19 ure, op het grondgebied  
der Gemeente Bouchout, de baan Lier-Antwerpen be-  
rijdende in de richting van Antwerpen, verplicht werd  
te stoppen, verblind zijnde door de groote lichten van  
de autobus Kruger, die uit de tegenovergestelde rich-  
ting kwam gereden, dat de verweerder insgelijks ver-  
blind, zoo hij beweerd heeft, zijn weg voortzette en  
zoo het stilstaande rijtuig langs achter aanreed, dat  
hieruit blijkt, dat de verweerder ofwel op te korten  
afstand het rijtuig van eischeres volgde en verzuim-  
de tusschen de beide voertuigen de noodige ruimte te  
laten, ofwel verwaarloosde zijn voertuig tot stilstand  
te brengen, eens dat hij zelf door de groote lichten  
van den auto verhinderd werd; dat hij eveneens nage-  
laten heeft zijne snelheid denmate te regelen dat hij  
zijn rijtuig tot stilstand kon brengen voor een hin-  
dernis;

Aangezien de verweerder zijn verantwoordelijkheid  
betwist alsook het bedrag der schade;

Aangezien blijkt uit de verhandeling der zaak ter  
zitting en het strafrechterlijk onderzoek, dat de fei-  
ten de volgende zijn: op 25 Maart 1934, rond 10 uur,  
kwam de auto toehoorende aan Mevrouw Behaegel  
en bestuurd door Robotti, gereden uit de richting van  
Lier naar Mortsel, de auto werd gevolgd door dien  
van verweerder. Uit tegenovergestelde richting kwam  
de autobus Kruger aangereden met verblindend licht.  
Robotti stopte plots en de verweerder die niet be-  
merkt had dat Robotti de beweging van zijn auto  
stremde, omdat de autobus hem (verweerder) «het  
licht belemmerde» kwam in botsing met het voer-

tuij van Mevrouw Behaegel en veroorzaakte aldus  
de schade, waarover betwisting bestaat;

Aangezien, verblind door de lichten van de autobus  
Kruger, de bestuurder van Behaegel's auto, voorzich-  
tigheidshalve diende te stoppen, wat hij ook deed en  
dus geen fout begaan heeft;

Aangezien de autobus Kruger niet in het geding  
betrokken is, en dat dus ook niet dient onderzocht te  
worden of de bestuurder der autobus ofwel Robotti  
de fout begaan heeft met te verzuimen zijn licht te  
verminderen;

Aangezien zelfs de veronderstelling, aannemende  
dat Robotti zijn licht niet verminderd zou hebben, dan  
nog moet aangenomen worden dat er geen oorzake-  
lijk verband bestaat tusschen het uitdooven der lich-  
ten van den auto van Mevrouw Behaegel en het  
voortrijden van verweerder;

Aangezien op grond van artikel 2 van het Konink-  
lijk besluit van 1 Juni 1931, moet ieder bestuurder  
van een voertuig voortdurend van zijn snelheid  
meester blijven en hij moet deze derwijze regelen dat  
hij voor zich een voldoende vrije ruimte behoude om  
voor een hindernis het voertuig tot stilstand te kunnen  
brengen;

Aangezien het verzuim van deze verplichting de  
fout is die begaan werd door verweerder en de recht-  
streeksche oorzaak is van de botsing en de schade  
daardoor berokkend aan den auto van Madame Be-  
haegel;

Aangezien er geen betwisting tusschen de partijen  
bestaat nopens het hiernavolgende: op 26/28 Maart  
1934, verwittigde de verweerder Madame Behaegel,  
dat zijn auto zich te harer beschikking bevond voor  
het opnemen der schade, op 12 April 1934, verwittig-  
de de maatschappij «La Préservatrice de verzeke-  
ringsmaatschappij «La Patrie» van verweerder, dat  
Madame Behaegel haar de bekendmaking van 26/28  
Maart 1934, had overgemaakt; dat zij geen gevolg  
heeft kunnen geven den auto van verweerder te on-  
derzoeken, omdat zij het adres van den verweerder  
niet kende en ook deze niet kon in mora stellen om  
het voertuig van Madame Behaegel te onderzoeken,  
dat, volgens onderzoek, door den deskundige Mr Van  
Dommelen, het bedrag der schade aan den auto van  
Madame Behaegel berokkend, vastgesteld geworden  
was op fr. 936,60 taks inbegrepen. Afschrift van het  
verslag werd meegedeeld aan de vennootschap «La  
Patrie» en de aanlegster verzocht de «Patrie» haar  
akkoord over dit bedrag te geven. Op 13 April 1934,  
verwittigde de «Patrie» aanlegster, dat zij het eens  
was over het bedrag van fr. 936, onder uitdrukkelijk  
voorbehoud;

Aangezien het bedrag van frs 936 werd uitbetaald  
aan Mme Behaegel door aanlegster;

Aangezien blijkt uit de bestanddeelen der zaak, dat  
op 13 April 1934, de verzekeraar van verweerder «La  
Patrie» verklaard heeft dat zij het eens was over het  
bedrag der berokkende schade, dat haar voorbehou-  
ding enkel de verantwoordelijkheid beoogde;

Aangezien eischeres terecht, doet gelden dat de  
maatschappij er geen belang bij heeft een te hoog  
bedrag voor schade uit te keeren;

Aangezien het bedrag niet ernstig kan betwist  
worden;

Om deze redenen,

Wij, Jozef Raynaud, Vrederechter van het eerste  
kanton der Stad Antwerpen, verklaren de rechtsvor-

dering ontvankelijk en gegrond, veroordeelen den verweerder te betalen aan eischeres de som van negen honderd zes en dertig frank 60 centiemen, samen met de interesten van verwijl, sedert den dag van het ongeval, zijnde 25 Maart 1934, veroordeelen hem tot de gerechtelijke interesten en tot de kosten van het geding, deze berekend op vier en twintig frank 15 centiemen (24,15).

### VREDEGERECHT TE GENT

2de Kanton. — 21 Maart 1935.

Vrederechter : M. Bavennage.  
Pl. : Mters De Beer en Storme.

I. — VERBREKING HANDELSHUURCELEN. — MEERDERE EIGENAARS. — WEIGERING VAN EEN GEVOLG TEGEN ALLEN.

II. — VERBREKING HANDELSHUURCELEN. — VERGOEDING AAN EIGENAAR INGEVAL VAN VERBREKING.

I. *Ingeval een eigendom behoort aan meerdere eigenaars en een dezer de verklaring voorzien door al. 2 van art. 2 van het Koninklijk Besluit van 31 October 1934 aflegt, geldt deze verklaring als een weigering tegen de verbreking ten voordeele van al de eigenaars.*

II. *Indien de verbreking van de huur op grond van het Koninklijk Besluit van 31 October 1934, wordt uitgesproken, dan kan de rechter op grond van het principe van billijkheid art. 4 dat als basis dient van de wet, ten voordeele van den eigenaar een door den huurder te betalen vergoeding toekennen.*

Mij «La Compagnie Interalliée de l'automobile et du cycle»  
t/Mol.

I. Voor wat betreft de ontvankelijkheid van de actie :

Aangezien de betuiging van verzet aan den verhuurder opgelegd door alinea 2 van art. 2, Kon. Besluit van 31 October 1934, het duidelijke karakter bezit van eene handeling tot behoud van recht : aangezien elk der eigenaars in het onverdeelde het vermogen heeft van ten bate van de anderen, conservatieve maatregelen aan te wenden; dat diensvolgens het protest van Xavier Mol van 24 November 1934, volstaat voor het behoud der belangen van zijne mede-eigenaren;

Aangezien voormelde wet niet op straf van verval van rechten aan de verhuurders oplegt in verzoening op te treden; en dat, moest zij het nog willen, nogmaals de tusschenkomst van Xavier Mol de rechten der mede-eigenaren conservatief heeft gevrijwaard : dat overigens de partijen zich mochten doen vervangen en dat de heer advokaat Storme, zonder tegenspraak beweert in naam van alle de verweerders opgetreden te zijn.

II. Voor wat betreft den grond der zaak :

Aangezien alinea 6 van artikel 2 der wet voorziet het bewijs vraagt dat de huurder niet meer in staat is den last van zijne verplichtingen te dragen;

Aangezien het Staatsblad van 1 April 1934, onder akte 3506 het bilan publiceert der eischeres op 31 December 1933, sluitend met een verlies van meer

dan drie honderd veertien duizend frank; — dat eischeres mondeling heeft vertoond dat haar handelscijfer meer dan 7 miljoen beliep in 1931, en de verkoop 153 nieuwe rijtuigen betrof, — dat het handelscijfer in 1932, slonk tot vijf en half miljoen frank, en de verkoop tot 145 rijtuigen, met een verlies van 179.724 frank 41; — dat in 1933 het handelscijfer verviel op circa vijf miljoen en de verkoop op 77 rijtuigen, met een grof verlies zooals voorzied van 314.000 frank;

Aangezien het bilan van 1934 sluit met een verlies van 784.000 frank voor een kapitaal van enkelijk twee miljoen;

Aangezien de verweerders die cijfers, hun medege-deeld, niet hebben betwist; dat die gegevens diensvolgens moeten aanzien worden als overeenstemmende met de waarheid; dat diensvolgens ook eenig verder onderzoek over het betaalvermogen van eischeres overbodig voorkomt;

Dat verweerders alleenlijk wijzen op het gebouw der Bagattenstraat, toebehoorend aan eischende partij, en welk zij schatten op een miljoen frank;

Aangezien, 1°) die gebouwen in het sociale actief zijn gebracht voor 940.000 frank in 1929;

2°) dat eischeres in haar bilan van 31 December 1933, alle hare onroerende goederen schat op 900.000 frank en in 1934 op 950.000 frank; dat die waarde voor dit beloop het passief tegenweegt;

Aangezien diensvolgens niettegenstaande dit actief de onderneming, van middelmatige belangrijkheid, sluit met een verlies, dat niet delgbaar schijnt, ook al moest de Compagnie Interalliée het pand der Bagattenstraat verkoopen aan den, — in 1934 — veronderstelden en niet meer bereikbaren prijs van 950.000 frank;

Aangezien vermoedelijk het likwiden van dit actief door verkooping in het huidig oogenblik van daling der prijzen, de Compagnie Interalliée in grooter en in onherstelbaar verlies zoude brengen, en dat zij slechts zooals vele andere ondernemingen kan voortleven in de hoop op eene keering der crisis;

Aangezien eindelijk de wet van 31 October 1934, weliswaar heeft gewild dat de huurder buiten staat zoude zijn van den last zijner verplichtingen te dragen, last die in het gemeene recht beteekent der verschuldigheid tot aan de uitputting toe, — maar dat de gezegde wet het gewone recht en het oordeel der rechtbank heeft ondengesteld aan den uitzonderlijken regel van billijkheid door de crisis noodzakelijk gemaakt;

Aangezien diensvolgens de huurder niet mag tot uitputting worden gebracht, maar dat voorzien dient te worden in de leefbaarheid van den persoon of van de zaak;

Maar aangezien de regel van billijkheid door den wetgever ingevoerd, ook spreekt ten bate der eigenaars; aangezien deze het verlies te dragen hebben van een huurprijs van 48.400 frank gedurende vijf en drie kwart jaar nog te loopen op het kontrakt dat begonnen is voor 9 jaar op 15 Januari 1932; dat de verhuurde gebouwen bestaan in garage, atelier en expositiezaal, en de waarschijnlijkheid hun geringe kans op spoedige herverhuuring voorspelt; aangezien niet beweend wordt door eischeres dat de vier onverdeelde eigenaars over beschikbaarheden disponeren die hun toelaten het verlies der huurprijzen in te zien;

Aangezien, wel is waar, zoo zegt de eischeres, de eigenaars kans hebben van een nieuwe huurder te vin-

den, maar dat deze met gegrondheid antwoorden zal dat de Compagnie Interalliée ook het recht heeft van onder te verhuren; maar aangezien die onderverhuur, van eene industriele gelegenheid vooralsnu onzeker blijkt, zal moeten duren over vijf en half jaar, en dat de huidige toestand der Compagnie Interalliée te zwak is om nog zulken last te dragen; aangezien de bedoeling der wet is geweest van de handelszaken te redden, zelfs ten koste van den eigenaar, de regel van billijkheid daarbij werkende als correctief;

Aangezien eene forfaitaire vergoeding van omtrent vijf duizend frank per verloren huurjaar schijnt overeen te komen met de rechten der verweerders en de mogelijkheden der eischers;

Aangezien de verweerders vruchteloos wijzen op de vermindering toegestaan onder regiem der wet van 5 Oogst 1935; dat de wetgever zelve heeft beslist dat de verergering van de crisis eene nieuwe wet noodzaakte;

Aangezien zij vruchteloos aanhalen dat eischeres groote veranderingen heeft gedaan; dat zij immers recht hebben op de vergoedingen van gewoon recht en zoo zij er aan hebben verzaakt met het oog op den negenjarigen bedongen termijn, zij zich zullen hebben te schikken naar den wil van den wetgever uitgedrukt in artikel 4 der wet van 31 October 1934;

Om deze redenen:

De rechtbank vonnissende tegensprakelijk en in eersten aanleg.

Zegt voor recht dat de huurovereenkomst zal verbroken zijn vanaf drie maand van het zenden van den aanbevolen brief van dertienden November 1900 vier en dertig.

Zegt voor recht dat de voorwaarde van die verbrekking zal bestaan in het betalen van eene vergoeding van zes en twintig duizend frank, aan de vier verweerders, den gerechtelijken intrest dragende vanaf het verloop der drie voorzegde maanden.

Verwijst elke partij tot den helft der kosten op heden geschat ter som van twee honderd acht en twintig frank.

Zegt voor recht dat na den verloop der drie gezegde maanden de huurgelegenheden ter volle beschikking zal komen van verweerders, onder voorbehoud van alle de rechten en verplichtingen eener uitgaande huurovereenkomst.

#### WERKRECHTERSRAAD VAN BEROEP DER PROVINCIE ANTWERPEN EN LIMBURG. KAMER VOOR BEDIENDEN.

4 Maart 1935.

Voorzitter: M. H. Van Oekel.  
Pleiters: Mters Clerckx en Houben.

**DIENSTCONTRACT. — OPZEG. — GEWICHTIGE REDEN NIET AANGEHAALD. — RECHT VAN DEN PATROON SCHADEVERGOEDING TE VRAAGEN BIJ RECONVENTIONELE VRAAG. — GEEN COMPENSATIE MET VERSCHULDIGD LOON.**

*Wanneer, ten laste van een ontslagen bediende in den loop van den wettelijken opzegtermijn, onregelmatigheden en onkiesche handelingen worden vastge-*

*steld die onmiddellijke ontslaging zouden kunnen wettigen, maar dat de patroon er zich van onthoudt zich op deze ontdekte grieven te beroepen, als gewichtige redenen tot onmiddellijke ontslaging, zich alleen voorbehoudende zijn rechten op schadevergoeding uit dezen hoofde te doen gelden, blijft de patroon weliswaar gehouden verder het gebruikelijk loon tot het einde van den opzegtermijn uit te betalen, maar is niet vervallen van het recht om bij tegeneisch in het geding, hem door den bediende aangedaan tot betalen van dezes loon, schadevergoeding uit dezen hoofde op te vorderen. Bij ontkenning en betwisting door den bediende van de gevorderde schadevergoeding, dient betaling van het herkende loon aan den bediende toegewezen te worden, zonder dat de betwiste tegenvordering als compensatie daartegen kan ingeroepen worden.*

D. M. t/ N.

Gezien...

Aangezien de oorspronkelijke vordering ertoe strekt, den beroeper te doen veroordeelen tot het betalen der som van:

1e: 3.186 fr. voor loon en commissieloon;

2e: 1.000 fr. voor achterstallig commissieloon.

Dat het vonnis a quo beroeper heeft veroordeeld tot het betalen van 3.446.66 fr. voor loon en commissieloon, min 173 fr. pensioentaks, en den tegeneisch tot betalen van 5.000 fr. schadevergoeding heeft afgevoerd;

Dat beroeper besluit tot de hervorming van het bestreden vonnis, de afwijzing van den oorspronkelijken eisch en het inwilligen van den tegeneisch, en bijkomend, tot het houden van een getuigenverhoor over de door hem aangevoerde feiten; terwijl beroepene besluit tot de bekrachtiging van het bestreden vonnis;

Aangezien de beroeper wel het bedrag voor loonen en commissieloon door het vonnis a quo aan beroepene toegekend betwist, doch niet het principie zelf van het verschuldigd zijn der loonen en commissieloon tot einde September 1933;

Dat op 1 Juli 1933 beroeper opzeg tegen 1 October daaropvolgend had beteeënd aan zijn bediende N., en is voortgegaan hem over de maand Juli zijn gewoon loon te betalen; maar dat hij in Augustus daaropvolgend, bevestigt vastgesteld te hebben dat beroepene, tijdens zijne vroegere werkzaamheden voor rekening van beroeper, zich aan onkiesche en onrechtmatige handelingen zou hebben schuldig gemaakt, door den tijd dien hij aan zijn bediendenwerk moest besteden, aan te wenden en te gebruiken tot het verkoopen van andere koopwaren, voor eigen rekening of voor rekening van anderen, bepaaldelijk radio's;

Dat de beroeper, bij aanbevolen schrijven van 17 Augustus 1933, protest tegen deze vastgestelde onkieschheden heeft beteeënd aan den beroepene en zijne rechten op schadevergoeding uit dien hoofde uitdrukkelijk heeft verklaard voor te behouden;

Aangezien beroeper zich van de door hem aangeklaagde onkieschheden en onregelmatigheden niet heeft bediend als van eene gewichtige reden om zijn bediende onmiddellijk te ontslagen;

Aangezien hij dan ook niet gerechtigd is, maar ook niet beweert, betaling te weigeren van de gebruikelijke loonen en commissieloonen, in den verderen loop van den opzegtermijn tot einde September 1933, aan beroepene toekomend;

Aangezien voor wat het bedrag dezer loonen en commissieloonen betreft, het uit de eigen besluiten van beroeper in eersten aanleg zelf blijkt dat de door den eersten rechter toegekende som van 3.446.66 fr. verschuldigd is, indien men rekening houdt dat in deze besluiten, bij blijkbare vergissing, het loon over Augustus en September wordt berekend voor 7 weken aan 300 fr., terwijl in werkelijkheid 9 weken dienen aangerekend te worden;

Aangezien, voor wat den tegeneisch van den beroeper betreft, de beroepene de waarheid betwist van de bewering die door den beroeper tot grondslag wordt gelegd dezer tegenvordering en ontkent ooit radio's verkocht te hebben, terwijl hij in dienst was bij den beroeper;

Dat beroeper aanbiedt de waarheid zijner bewering door getuigen te bevestigen;

Aangezien de beroepene tevergeefs hiertegen opwerpt dat de beroeper, omdat hij geen gebruik heeft gemaakt van de door hem aangevoerde grieven om den beroepene onmiddellijk bij dezer ontdekking te ontslagen, niet meer gerechtigd zou zijn om zich daarop te beroepen om eene vraag tot schadevergoeding te wettigen;

Dat het eenig gevolg van deze houding van beroeper is, dat hij zich aan het verder betalen van het gebruikelijk loon voor heel den duurtijd van den opzegtermijn niet kan onttrekken, zooals dat hierboven wordt vastgesteld;

Dat de tegeneisch van beroeper betwist zijnde, de schuldvordering tot schadevergoeding niet als schuldvergelijking kan ingeroepen worden tegen den onbetwisten eisch van den beroepene betreffende zijn loon en commissieloonen;

Aangezien de feiten, waarvan het bewijs door getuigen wordt aangeboden, afdoende en ter zake strekkende zijn;

Om deze redenen,

De Werkrechtersraad van Beroep, Kamer voor Bedienden alle verdere en tegenstrijdige besluitselen verwerpende, bekrachtigt het bestreden vonnis in zoverre het den oorspronkelijken eisch van den beroepene N., heeft ingewilligd; hetzelve hervormende voor wat betreft den tegeneisch en de kosten; vooraleer verder recht te spreken over den tegeneisch van den beroeper, machtigt Mr D. M. om door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, te bewijzen;

«Dat de oorspronkelijke aanlegger gedurende den tijd dien hij voor de belangen van verweerder moest benutten, voor eigen rekening, radio's aanbood en verkocht, daardoor talrijke uren van zijn bediendenwerk in beslag nemend».

Machtigt den beroepene het tegenbewijs te leveren, door dezelfde middelen en stelt het getuigenverhoor hierover vast op de eerstkomende zitting die op verzoek van de meest neerstige partij daartoe zal bepaald worden.

## INGEZONDEN BIJDRAGEN

### HET OPPERSTE GERECHTSHOF DER VEREENIGDE-STATEN EN DE GOUDCLAUSULE

In de April-aflevering van de «Deutsche Juristen-Zeitung», verscheen een hoogst interessante bijdrage over dit onderwerp van de hand van Dr Mûgel uit Berlijn. Ten behoeve van onze lezers en in aansluiting met wat reeds over dit vraagstuk werd gepubliceerd, geven we hier den inhoud van deze studie weer.

In de Vereenigde-Statens, werd de beslissing van het Opperste Gerechtshof uitgelokt door de maatregelen door den wetgever getroffen nopens den muntstandaard. De «Joint Resolution» van het Kongres op 5 Juli 1935 uitgevaardigd, bepaalde dat elk contractueel beding, waarbij aan den schuldeischer toegelaten werd, betaling der schuld te vorderen op grond eener berekening in goudwaarde van het verschuldigde bedrag of bij middel van een bepaalde geldsoort strijdig was met de «public policy», de staatspolitiek en bijgevolg verboden was; bovendien schreef het besluit van het Kongres voor, dat het principieel «een dollar is een dollar» moest doorgevoerd worden en aldus de betaling van het numeriek verschuldigde bedrag de schuld delgen zou.

Het besluit van het Kongres verklaart zijn verrechtaardiging te vinden in den huidige noodtoestand en het stipt verder aan, dat de aan het Kongres toekomende bevoegdheid in muntzaken gehinderd wordt door de goudclausule.

Het Opperste Gerechtshof had nu uit te maken of een dergelijke beslissing niet anti-constitutioneel was. De beslissingen gevallen op 18 Februari 1935, waren den schuldenaren gunstig. De steller der studie in de «Deutsche Juristen-Zeitung» onderzocht vooreerst de uitspraak inzake private schuldbekentenissen. Het betrof de obligatiën van spoorwegaanscheppen in dewelke bedongen stond, dat de betaling van kapitaal en interesten moest geschieden in munt met eenzelfde goudpariteit. Het Opperste Gerechtshof besliste dat desaangaande de beslissing gerechtigd was in zoverre het schulden van privaatspersonen, steden of Staten gold; en het zegt verder dat de muntbevoegdheid gelijkstaat met deze die het Kongres toekomt in zake oorlogsverklaringen en bijgevolg ontsnapt aan de controle van het Hof.

De beslissing van het Hof werd echter niet met eenparigheid van stemmen getroffen, de minderheid liet een nota verschijnen, waarbij de bezwaren der tegenstemmende leden, voorgelegd werden. De hoofdreden was de onteigening of confiscatie tweeweggebracht door de verwijdering der goudclausule; zulks zou dan nog toegelaten zijn volgens de minderheid, indien het erom ging het nationaal belang te dienen, wat hier het geval niet was, daar de bedoeling der huidige muntpolitiek de vernietiging der private schulden en de niet-nakoming van nationale schulden beoogde.

Van de twee arresten geveld in verband met de schuldverbintenissen van de Vereenigde-Statens zelf, doelt de eerste op de zoogenaamde «goudcertificaten» of verklaringen dat bij de Schatkist een met het bedrag der schuldvordering gelijkstaande hoeveelheid goud ter uitwisseling voorhanden was. Wanneer nu de schuldeischer ingevolge de muntpolitiek verplicht

werd de goudcertificaten in te wisselen tegen ontwaarde dollars, werd er hevig geprotesteerd wegens de hiermede bedreven eigendomsonttrekking. Deze beslissing is gerechtigd zegt het Hof, omdat de schuldeischer toch regelmatig kon gedwongen worden het goud terug in te leveren, en bovendien wegens gemis eener vrije goudmarkt de tractatiën uitgesloten waren.

De tweede uitspraak heeft betrekking op de «Governmentbonds»; ook hier werd de geldigheid der beslissingen van het Kongres erkend.

Op te merken valt, dat steeds afwijkende minderheden bestonden, waarvan de opinie gegrondvest

was op het principieel der onveranderlijkheid van de contractuele verbintenissen. De minderheid geeft geen acht op de werkelijkheid der toestanden, doch houdt zich streng aan de principieën. De meerderheid schijnt meer gehandeld te hebben onder invloed der heerschende economische depressie, doch durft niet uitdrukkelijk verklaren dat de beslissing van het Kongres op een onteigening neerkomt, hoewel deze dan nog ten algemeenen nutte zou geschieden. Wat er ook van weze, deze beslissing is een historisch feit dat een onderzoek overwaard is.

R. v. L.

## DE VERVLAAMSCHING VAN HET GERECHT

### Wetsontwerp op het gebruik der talen in gerechtszaken

#### *Verslag namens de Commissie (I) uitgebracht door den heer Marck*

Mevrouw, Mijne Heeren,

Het wetsontwerp op het gebruik der talen in gerechtszaken, op 31 Mei 1934, door de Kamer aan den Senaat overgemaakt, werd door deze op 11 April 1935 onderzocht.

Het werd er aangenomen met 73 stemmen, tegen 46 en 10 onthoudingen, doch slechts na verschillende wijzigingen te hebben ondergaan, waardoor het naar de Kamer diende teruggezonden. Wij zullen die wijzigingen onderzoeken bij het overzicht van de verschillende hoofdstukken van het ontwerp.

#### EERSTE HOOFDSTUK

##### **Gebruik der talen voor de burgerlijke rechtbanken en de rechtbanken van koophandel van eersten aanleg.**

(Artikelen 1 tot 10)

A. — Eerste artikel. — In het eerste artikel en in verschillende volgende artikelen, heeft de Senaat de woorden: «onder het hierna aangeduide voorbehoud» geschrapt. Die wijziging van louteren vorm werd door den Minister van Justitie voorgesteld. Deze is, inderdaad, van oordeel dat die «zinsnede» «onnoodig» was.

B. — Artikel 7. — In dit artikel — zooals trouwens in vele andere artikelen van het ontwerp der Kamer — werden de woorden «rechtsmacht van denzelfden aard» vervangen door de woorden «rechtsmacht van denzelfden rang». Alhoewel de Senaat inzag dat de eene lijk de andere dezelfde beteekenis hebben, was hij van oordeel dat deze laatste woorden meer overeenstemden met de juridische terminologie. Hier geldt het dus nogmaals slechts eene wijziging van louteren vorm.

Bij paragraaf 2 van artikel 7, heeft de Senaat een amendement aangenomen, voorgesteld door den Minister van Justitie, en waardoor de verwijzingsproceduur, voorzien door de Kamer, wordt vereenvoudigd.

Het vonnis van verwijzing zal dus niet beteekend moeten worden; de uitspraak ervan geldt als beteekening — zelfs bij afwezigheid der partijen. Ter benaerstiging van den griffier van de betrokken rechtbank, zal een uitgifte van de beslissing overgemaakt worden aan den griffier van de rechtbank naar dewelke de zaak verwezen werd, en deze zal, ter benaerstiging van de partijen, de zaak op de rol brengen, zonder kosten.

Men mag zich afvragen of de indiener van dit amendement niet bij uitsluiting de zaken heeft beoogd, waarvoor de tusschenkomst van een pleitbezorger is vereischt — hetgeen, natuurlijk, een misslag zou zijn. In elk geval, ware het beter geweest aan den griffier van de rechtbank naar dewelke de zaak verwezen wordt — zooals de Kamer dit had gedaan — de verplichting op te leggen van de beteekening — dit is de partijen op te roepen voor eene bepaalde terechtzitting. Daarbij voegen wij nog dat, in tegenstrijd met de bewering in den Senaat vooruitgezet, «dat men zich zeer goed een griffier kan voorstellen die de te verschijnen partijen per aangeteekenden brief oproept», gezien dergelijke maatregel wordt voorzien in sommige onzer jongste wetten.

C. — Dit hoofdstuk heeft geene wijzigingen ondergaan, buiten deze welke wij komen aan te duiden.

#### HOOFDSTUK II

##### **Gebruik der talen bij het vooronderzoek en het onderzoek in strafzaken, alsmede voor de strafgerechten in eersten aanleg en voor de Hoven van Assisen.**

(Artikelen 11 tot 23)

A. — Artikel 22. — Krachtens dit artikel, kan ieder verdachte die alleen Nederlandsch verstaat, vorderen dat aan zijn dossier eene Nederlandsche vertaling van de in het Fransch gestelde processen-verbaal, van de verklaringen van getuigen of klagers, en van de verslagen van deskundigen toegevoegd wordt — en eveneens — kan ieder verdachte die alleen Fransch verstaat, vorderen dat aan het dossier eene Franche vertaling van de hierboven vermelde stukken welke in het Nederlandsch gesteld zijn toegevoegd wordt (alineas 1 en 2).

Doch kan de verdachte die van dit recht geen gebruik heeft gemaakt vóór het strafgerecht in eersten aanleg, dit voor de eerste maal inroepen na zijn dagvaarding om te verschijnen vóór het strafgerecht in hooger beroep?

Zooals de Kamer het had goedgekeurd, scheen alinea 3 van artikel 22 op deze vraag een bevestigend antwoord toe te laten. Nu is het klaar dat de Kamer dit niet gewild heeft. Ongetwijfeld heeft zij aan iederen verdachte die gedagvaard wordt om te verschijnen vóór een rechtscollege in hooger beroep, het recht willen erkennen de vertaling te

vorderen der nieuwe vóór dit rechtscollege over te leggen stukken, doch zij heeft den verdachte hoegenaamd niet willen toelaten — vermits hij vrijwillig vóór het strafgerecht in eersten aanleg verzaakt heeft aan het recht hem door artikel 22 erkend, — naderhand, dit is vóór het rechtscollege in hooger beroep, de vertaling te vorderen van het bundel, hetgeen hij tot dan toe nutteloos had geoordeeld. En in ieder geval heeft de Kamer stellig dezen verdachte niet willen aanmoedigen, door een laattijdig verzoek om vertaling, de behandeling van zijn zaak fel te doen vertragen en aldus, waarschijnlijk, de verjaring trachten te bekomen.

De Senaat heeft dus terecht alinea 3 van artikel 22 geamendeerd als volgt: « Hetzelfde recht (recht de vertaling te vorderen) wordt erkend aan den verdachte, vóór de rechtscolleges in hooger beroep, wat betreft de nieuwe over te leggen stukken ».

B. — Artikel 23 (nieuw). — Artikel 21 van het door de Kamer goedgekeurd ontwerp — bepaling die de Senaat heeft overgenomen — verleent aan iederen beschuldigde die vóór een Hof van Assisen moet worden gebracht, waar gansch de rechtspleging geschiedt in de landstaal die hij niet verstaat, het recht te vragen dat hij zou verwezen worden vóór een Hof van Assisen wiens voertaal deze is welke hij verstaat.

Bij de bespreking van dit artikel door de Kamer, hebben eenige collega's voorgesteld denzelfden regel te aanvaarden voor de verdachten die gebracht worden vóór een correctionele rechtbank of een politierechtbank, doch hun amendement vond geen meerderheid.

Doch de Senaat is hun standpunt bijgetreden en heeft zelfs gemeend verder te moeten gaan. Inderdaad, hij heeft in den tekst der Kamer een nieuw artikel ingelascht — artikel 23 van het geamendeerd ontwerp — krachtens hetwelk de verdachte die slechts Nederlandsch kent of zich met meer gemak in deze taal uitdrukt en die terecht staat voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank met Fransche voertaal, de Nederlandsche rechtspleging mag vragen, en omgekeerd, de verdachte die slechts Fransch kent of zich met meer gemak in deze taal uitdrukt en die terecht staat voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank met Nederlandsche voertaal, de Fransche rechtspleging mag vragen. En het artikel vervolgt: « In hoogerbedoelde gevallen, gelast de rechtbank verwijzing naar het dichtstbij gelegen rechtscollege van denzelfden rang, dat voor voertaal heeft die door den verdachte gevraagd; tenzij de rechtbank verklaare een toereikende kennis van de taal van den verdachte te bezitten of wegens de omstandigheden van de zaak, niet op de aanvraag van den verdachte te kunnen ingaan.

Sommigen bewezen dat de verwijzing in correctionele — en a fortiori in politiezaken — zeer ernstige nadeelen heeft en zelfs, gelet op het getal betrokken gerechten en zaken, den goeden gang van het gerecht in strafzaken ernstig in gevaar kan brengen. Zij voegen er aan toe, dat deze verwijzing overigens nutteloos is, niet alleen voor de zaken zonder belang doch ook voor de andere, vermits het wetsontwerp de tusschenkomst van een tolk, het recht voor den verdachte de vertaling der stukken te vorderen en andere maatregelen voorziet, die hem de mogelijkheid waarborgen door de rechtbank te worden begrepen.

Anderen, en dezen maken de meerderheid uit van uwe Commissie, zijn van meening dat alleen de ondervinding ons de voor- en nadeelen van den maatregel kan doen kennen en dat het bijgevolg onlogisch zou zijn dezen nu reeds te verwerpen, te meer daar hij berust op een volkomen te verdedigen principe.

Doch artikel 23 behelst een anderen maatregel die het voorwerp uitmaakt van zeer heftige kritieken; deze die voorziet dat zoo de betrokken rechtbank verklaart een toereikende kennis te bezitten van de taal van den verdachte, zij de verwijzing niet zal gelasten.

Practisch komt dit er op neer, dat vóór de strafgerechten in eersten aanleg, met zetel in de Vlaamsche provinciën,

de meeste zaken waarin verdachten verschijnen, die de Fransche rechtspleging vragen, gelijk in het verleden nog steeds in het Fransch zullen worden behandeld.

Ongetwijfeld, opdat een dier rechtbanken een zaak in het Fransch zou mogen behandelen, moet zij eerst spontaan verklaren Fransch te kennen. Deze voorwaarde echter zal geen beletsel zijn voor de veelvuldige toepassing van den regel. Inderdaad, wij hebben redenen te over om te gelooven dat verschillende « Vlaamsche magistraten » zich zullen haasten de verklaring te doen, die vereischt wordt door artikel 23. Onder hen zijn er trouwens — zooals wij hebben uiteengezet in ons vorig verslag — die, buiten enkele zinnen, de taal niet kennen, die zij grondig moesten aanleeren, dit is de taal van hun rechtsonderhoorigen, en alleen Fransch kennen.

Stellig, de regel dien wij hier bespreken geldt ook voor de strafgerechten van Wallonië, doch deze zullen hem niet toepassen, want geen enkele hunner zal verklaren — zeggen wij zelfs: zal, in geweten, kunnen verklaren, een toereikende kennis van het Nederlandsch te bezitten.

Uit het voorgaande blijkt dat de betrokken bepaling:

1° Inbreuk maakt op het principe « streektaal, voertaal » dat door het wetsontwerp wordt bekrachtigd;

2° In formeele tegenspraak is met den regel van artikel 14 dat voorziet — zonder het minste voorbehoud te maken of zonder eenige uitzondering te voorzien — dat vóór de correctionele rechtbanken en vóór de politierechtbanken, geheel de rechtspleging moet gevoerd worden in het Fransch of in het Nederlandsch, naar gelang deze rechtbanken hun zetel hebben in een Waalsche of in een Vlaamsche provincie;

3° Noch de eentaligheid van Wallonië noch de eentaligheid van Vlaanderen eerbiedigt en vooral deze laatste aanvalt, en de gelijkheid tusschen onze beide taalstreken, die gewild wordt door het wetsontwerp, in het gedrang brengt.

Wij moeten er aan toevoegen, dat hetzelfde artikel 23 een tweede geval voorziet, waarin de rechtbank « niet op de aanvraag van den verdachte » zal kunnen ingaan: dit waarin « de omstandigheden van de zaak » de verwijzing niet toelaten. Volgens het verslag van den achtbaren senator Declercq, heeft de Senaat de verwijzing niet gewild, namelijk wanneer de rechtbank overtuigd is dat de verdachte, in strijd met zijn bewering, een toereikende kennis bezit van de taal van de rechtbank — of wanneer de maatregel den verdachte toelaat de verjaring te bereiken — of wanneer de verwijzing de verplaatsing noodzaakt van een groot getal getuigen — of zoo de wettige rechten en belangen der burgerlijke partij er onder lijden.

Zeggen wij, ten slotte, dat de laatste alinea van artikel 23 stellig talrijke betwistingen en onoplosbare moeilijkheden zal doen oprijzen, omdat zij in botsing komt met rechten die uitdrukkelijk worden erkend door andere bepalingen van het ontwerp en omdat zij termen bevat, die verschillend kunnen worden uitgelegd.

C. — Hoofdstuk II onderging geen andere wijzigingen.

### HOOFDSTUK III

#### Gebruik der talen voor de rechtsmachten in hooger beroep.

(Artikelen 24 tot 26)

De tekst, door de Kamer aangenomen, luidde: « Voor de Hoven van Beroep, het Krijgshof en de rechtbanken uitspraak doende in beroep... » De Senaat nu stelt voor te zeggen: « Voor al de rechtscolleges in hooger beroep... »

Ten einde alle misverstand te voorkomen, stellen wij er prijs op te verklaren dat de draagwijdte van dit amendement, deze is welke de Minister van Justitie in den Senaat er aangegeven heeft in de volgende verklaring: « Op grond van artikel 23, wordt voor al de rechtscolleges in hooger beroep, voor de rechtspleging, de taal gebruikt waarin de bestreden beslissing gesteld is. Bijgevolg zou, volgens dezen tekst, het Hof van beroep dat een vonnis vernietigt



omdat het ten onrechte in het Fransch gesteld is, toch verder het Fransch moeten blijven gebruiken daar de bestreden beslissing in deze taal gesteld is. Het ligt, evenwel, voor de hand dat, in dit geval, het rechtscollège in hooger beroep, wanneer het de zaak tot zich trekt, de taal moet gebruiken, welke men in eersten aanleg had moeten bezigen.»

Laten wij er, volledigheidshalve, bijvoegen dat de Senaat zijn instemming betuigd heeft met deze uitlegging.

#### HOOFDSTUK IV

##### Gebruik der talen voor het Hof van Verbreking.

(Artikelen 27 tot 29)

Geen wijziging.

#### HOOFDSTUK V

##### Algemeene beschikkingen.

(Artikelen 30 tot 42).

A. — Artikel 33. — Op grond van dit artikel, moeten de verslagen der deskundigen en der vaklieden in de taal van de rechtspleging gesteld worden, maar de rechter mag «bij uitzondering» den deskundige er toe machtigen de taal zijner keus te bezigen.

De Senaat heeft de woorden «bij uitzondering» vervangen door de woorden «wegens bijzondere redenen». Hierover wordt het volgende gezegd in het verslag van senator Declercq: «Uw Commissie meent dat deze bijzondere redenen immer een uitzonderlijk kenmerk dragen. Deze lichte wijziging van tekst raakt in geen enkel opzicht noch het doel noch de beteekenis van het artikel.»

Wij moeten bekennen er niets van te begrijpen en wij vragen ons af waarom een uitdrukking door een andere moet vervangen worden, indien beide dezelfde beteekenis hebben.

B. — Artikel 36. — Dit artikel regelt de taal van de pleidooien. Het bepaalt dat deze moeten gehouden worden in de taal der rechtspleging, behoudens twee afwijkingen. Een er van wordt slechts toegestaan op verzoekschrift geschreven en ondertekend door de partij zelf. Maar wat moet er gebeuren indien de partij niet in staat is te schrijven en zelfs te teekenen? Mag het verzoek dan door een lasthebber gedaan worden? De tekst van de Kamer gaf hierop een ontkennend antwoord. Inderdaad, deze luidde: «In geen geval kan het verzoek door lasthebber gedaan worden». De Senaat heeft dezen volzin geschrapt, zoodat de partij welke noch schrijven noch zelf het verzoekschrift teekenen kan, het verzoek door lasthebber mag laten doen.

C. — Artikel 38. — Aan de eerste alinea van dit artikel werden, na de woorden: «Waalsche gemeente», en aan de tweede alinea, na de woorden: «Vlaamsche gemeente», volgende woorden toegevoegd: «die niet behoort tot de Brusselsche agglomeratie».

Ziehier hoe de Minister van Justitie dit amendement, dat van hem uitgaat, heeft toegelicht:

«Het ligt voor de hand dat, door dit artikel, de gemeenten worden beoogd gelegen buiten de Brusselsche agglomeratie. Men kan zich, inderdaad, niet inbeelden dat, in de Brusselsche agglomeratie, alle akten, zonder onderscheid, beteekend zouden moeten worden met toevoeging van eene vertaling. Er zou geen uitkomen meer aan zijn. Daarom vraag ik dat men dit nader zou bepalen...»

D. — Artikel 38 (slot). — Aan het einde van artikel 38, heeft de Senaat een alinea toegevoegd, luidende als volgt: «Elke partij heeft steeds het recht, op haar kosten, een vertaling van elke akte van rechtspleging, vonnis of arrest te vragen.»

Wij bekennen dat dit vermogen van zeker nut kan zijn, inzonderheid wanneer het vonnissen of arresten geldt, waarvoor een eisch tot uitvoerbaarverklaring dient gesteld of die dienen voorgelegd aan de rechtsmacht eener andere taalstreek.

E. — Artikel 41. — In de laatste alinea van dit artikel,

werd eene strafbepaling voorzien voor de griffiers die, in het vonnis of arrest, de vermelding weglaten van de bepaling van de taalwet welke van toepassing is. De Senaat heeft dien maatregel geschrapt, oordeelende dat hij niet gerechtvaardigd is.

F. — Artikel 42. — Zooals gij u ongetwijfeld zult herinneren, heeft de Kamer, na eene lange en heftige bespreking, een amendement verworpen, ingediend door enkele harer leden, ten einde de gemeenten Sint-Agatha Berchem, Evere en Ganshoren bij de Brusselsche agglomeratie in te deelen, met het oog op de toepassing der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken. Nochtans kwam dit amendement in den Senaat opnieuw in bespreking en werd het aangenomen.

Het staat vast, dat die stemming niet gegrond is, ten minste wat betreft Evere en Ganshoren. In die beide gemeenten, spreekt de groote meerderheid der bevolking uitsluitend of meestal Nederlandsch.

Wat Sint-Agatha Berchem aangaat, zijn de inwoners die uitsluitend of meestal Nederlandsch spreken, niet veel talrijker dan die welke zich uitsluitend of meest van de Fransche taal bedienen.

Het amendement maakt dus onbetwistbaar inbreuk op de taalrechten van de drie- of minstens van de twee laatste gemeenten welke er worden bedoeld.

#### HOOFDSTUK VI

##### Rechterlijke inrichting. — Kennis van de talen door de magistraten, gezworenen en griffiers.

(Artikelen 43 tot 54)

A. — Artikel 43, § 6. — De door de Kamer aangenomen tekst voorziet dat, in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, een derde van de rechters, van de plaatsvervangende rechters, van de substituten van den procureur des Konings, en, bij de rechtbank van koophandel dier stad, een derde van de adjunct-referendarissen het bewijs zullen moeten leveren dat zij de beide landstalen kennen — terwijl een derde van die magistraten het bewijs zal moeten leveren, dat zij grondig een dezer talen kennen en, daarbij, de andere op voldoende wijze — en, ten slotte, een derde die moeten bewijzen dat zij grondig of Fransch of Nederlandsch kennen.

De Minister van Justitie, ingaande op het verzoek van den heer Procureur generaal te Brussel, heeft volgend amendement voorgesteld, dat door den Senaat werd aangenomen:

«De helft van het getal der werkelijke rechters in de rechtbank van eersten aanleg, te Brussel, de helft van het getal der substituut-procureurs des Konings, de helft van het getal der adjunct-referendarissen bij de rechtbank van koophandel te Brussel, moet bewijzen dat zij Nederlandsch en Fransch kennen; een vierde van het getal der magistraten moet bewijzen dat zij of Nederlandsch of Fransch kennen, en, daarenboven op voldoende wijze, de andere taal; een vierde moet slechts blijk geven van de kennis van het Nederlandsch of het Fransch.»

B. — Artikel 46. — De Kamer heeft eene tijdelijke regeling aangenomen op gebied van taalgebruik voor de rechtsmachten wier rechtsgebied Waalsche en Vlaamsche gemeenten omvat (grensgemeenten) — gezien het vraagstuk slechts practisch kan worden opgelost door de herziening van de grenzen der provinciën, arrondissementen en kantons, rekening houdende met de taalgrens. Die regeling bestaat, eigenlijk, in de verwijzing van de partijen vóór eene rechtsmacht van zelfden rang, waar de rechtspleging geschiedt in hunne taal, indien de rechtsmacht waar de zaak aanhangig is, de taal er van niet machtig is.

Alhoewel hij het door de Kamer beoogde stelsel goedkeurde, was de Senaat van oordeel, eene bepaling in te voeren, ten doel hebbende, onmiddellijk en zonder toevlucht te nemen tot de verwijzingsrechtspleging, de taalrechten van de partijen te waarborgen.

Een vrederechter of een plaatsvervangend vrederechter,



in de kantons samengesteld uit grensgemeenten en opgesomd in het amendement, zal, behalve de gewestelijke taal, die van de taalminderheid moeten kennen. Wat de kennis dezer laatste taal betreft, dient aangestipt dat de tekst niet bepaalt of de magistraat er gebeurlijk het bewijs zal moeten van leveren door een getuigschrift of door een examen. Anderzijds, eens dat de herziening der grenzen van provinciën, enz., volgens de taalgrens zal plaatsgehad hebben, zal de door den Senaat aangenomen bepaling natuurlijk zonder nut worden.

C. — Artikel 51, § 1. — In den Senaat, heeft de Regeering gevraagd voor te schrijven dat, in het hof van beroep te Brussel, buiten de Fransche en Vlaamsche kamers, één of meer kamers opgericht zouden worden, die tevens kennis nemen van zaken waarvan de rechtspleging in het Nederlandsch geschiedt en van zaken waarvan de rechtspleging in het Fransch geschiedt.

Dit amendement werd aangenomen, nadat de Minister van Justitie het als volgt had toegelicht:

« Om praktische redenen, is het amendement onontbeerlijk. Onbetwistbaar, dient in het Hof van beroep, te Brussel, minstens eene tweetalige kamer te bestaan. Op het huidige oogenblik voorziet de wet op de rechterlijke inrichting slechts eene kamer.

» Anderzijds, wordt, bij artikel 4 van het keizerlijk decreet van 6 Juli 1810, aan de burgerlijke kamer voorgezet door den eerste-voorzitter, dus aan de eerste kamer, krachtens artikel 7, de uitspraak voorbehouden van de strafzaken, in de gevallen voorzien bij artikelen 479 en volgende van het Wetboek van strafvordering, dit is, wanneer sommige magistraten vóór de eerste kamer worden gebracht.

» Het is normaal dat, in zulk geval, de eerste kamer tweetalig zij, om onmogelijke toestanden te voorkomen. Daarom vraag ik, dat te Brussel, één of meer tweetalige kamers opgericht zouden mogen worden. »

D. — Artikel 51, 2. — Uit het geheel van het wetsontwerp blijkt, dat niemand tot een rechterlijk ambt, afhangerende van het Hof van Beroep, te Luik, mag worden benoemd, indien hij niet het bewijs levert van de kennis van de Fransche taal.

De Senaat heeft er aan gehouden, dit duidelijker te bepalen.

E. — Artikel 52 (Hof van verbreking). — a) Door een amendement van den Senaat wordt, in zooverre de behoeften van den dienst het vergen, de benoeming veroorloofd, bij het Hof van verbreking, van een of twee aanvullende griffiers, zonder in meer bijzonderheden te treden;

b) De Senaat heeft beslist, den huidige tekst van artikel 131 der wet van 18 Juni 1879 op de rechterlijke inrichting te behouden, waarbij wordt bepaald dat de arresten niet gewezen kunnen worden dan met een vast getal van zeven raadsheeren, den voorzitter inbegrepen.

De Kamer had het aantal op vijf gebracht, ten einde den Eerste-Voorzitter van het Hof in de gelegenheid te stellen van, telkens de kamer welke vonnis wijzen moet, samen te stellen volgens de vereischten van de besproken wet.

F. — Artikel 135 van de wet van 18 Juni 1879 op de rechterlijke inrichting werd door den Senaat in dezen zin gewijzigd, dat het aantal raadsheeren, dat noodig geacht wordt voor de samenstelling van de vereenigde kamers van dit Hof van verbreking, verminderd werd.

#### HOOFDSTUK VII

##### Overgangsbepalingen.

(Artikelen 55 tot 68)

A. — Artikel 55, § 1, alinea 5. — De Senaat heeft den volzin geschrapt: « Het geschrift moet van de hand zijn van den verweerder en door hem onderteekend... » als « gevolg » van zijn stemming over artikel 36 waarvoor hij de schrapping aanvaard heeft van den volzin: « In geen geval, kan het verzoek door lasthebber gedaan worden ».

B. — Artikel 57. — Door een amendement, heeft de

Minister van Justitie — naar onzè meening was zulks overbodig, — willen doen uitkomen dat dit artikel niet geldt voor de hoven van beroep.

C. — Artikel 63. — De Kamer heeft, blijkbaar, willen zeggen dat het Hof van beroep te Brussel in burgerlijke zaken met Nederlandsche procedure, nog, gedurende een termijn van twee jaar, zijn arresten in het Fransch verleen mag. De Senaat is zoo gelukkig geweest een meer nauwkeurigen tekst te vinden dan de Kamer.

D. — Artikel 67. — Het ligt voor de hand dat de woorden « 15 Maart 1935 » moeten vervangen worden door de woorden « 15 Maart 1936 » en dat de verkiezingen voor de rechtbanken van koophandel, welke door het ontwerp in « de maand Januari 1935 » gesteld werden, slechts in « de maand Januari 1936 » kunnen gehouden worden.

#### HOOFDSTUK VIII

##### Inwerkingtreding.

(Artikelen 67 en 68)

Artikel 68. — De Kamer had, voor de in werkingtreding van de wet, den datum van 15 September 1934 voorzien. Daar de Senaat zich pas, in den loop van de maand April van dit jaar, over het ontwerp uitgesproken heeft, is deze datum, onvermijdelijk, moeten veranderd worden in dezen van 15 September 1935.

##### BESLUIT.

Uit de uiteenzetting welke voorafgaat en welke, naar onze meening, objectief is, blijkt dat het meerendeel van de wijzigingen welke de Senaat toegebracht heeft aan den tekst van de Kamer, slechts den vorm betreffen of verbeteringen of weinig ingrijpende veranderingen zijn van bepalingen van ondergeschikt belang. Er blijkt echter ook uit, dat de Hooge Vergadering amendementen aangenomen heeft, waarvan men, zonder overdrijving, zeggen mag dat zij afbreuk doen aan de beginselen welke vastliggen in het wetsontwerp en eenige der voornaamste bepalingen waarop het ontwerp berust, gedeeltelijk vernietigt.

Zulks is, namelijk, het geval met artikel 23 en de amendementen op artikelen 35, 42, 52 en 55. Bovendien, staan wij hier, zooals wij hooger gezegd hebben, tegenover betreurenswaardige maatregelen welke, ofschoon zij, theoretisch, gelden voor de rechtscollèges van gansch het land, in werkelijkheid er toe strekken — en zulks is wel de bedoeling geweest van dezen die ze voorgesteld hebben — om voor de rechtscollèges in de Vlaamsche provinciën een onduidbare taalregeling in stand te houden, welke het wetsontwerp juist voor doel had weg te nemen en ze te vervangen door een regeling welke beantwoordt aan de verlangens van het Vlaamsche volk en gegrondvest is op de rechtvaardigheid.

De groote Vlaamsche cultureele vereenigingen komen dan ook met klem, en terecht, tegen deze maatregelen op. Deze zijn, bijgevolg, een hinderpaal voor de verwerkelijking van den taalvrede en dat is, ongetwijfeld, niet hun grootste gebrek.

De meerderheid van uw Commissie is dus van oordeel dat de amendementen welke wij opgesomd hebben zonder eenig bezwaar zouden kunnen verworpen worden. Maar zij meent aan dezen die zulk een stemming mochten willen uitbrengen te moeten vragen:

1° Wel te willen nadenken over de gevolgen welke, in de huidige omstandigheden, het terugzenden naar den Senaat voor het ontwerp hebben kan;

2° Niet uit het oog te verliezen dat, op drie of vier na, de hoofdbepalingen van het ontwerp gaaf gebleven zijn en dat het in het hooger belang van Vlaanderen ligt, dat het, zonder verwijl, ten uitvoer gelegd worde;

3° Overleg te plegen over de praktische middelen om, eerlang, uit de wet de bepalingen te doen verdwijnen, welke afbreuk doen aan de eentaligheid van Vlaanderen en die de verwerkelijking van de gelijkheid tusschen beide taalgebieden in den weg staan.

De Verslaggever,  
H. MARCK.

De d.d. Voorzitter,  
F. VAN CAUWELAERT.